

ELS RECORDATORIS DE PRIMERES COMUNIONS COL·LECCIONATS PER L'ALTAFULLENC SALVADOR GATELL GAVALDÀ (1910-1939)

M. Teresa Balaguer

Resum: Reproducció d'una petita mostra de recordatoris de la primera comunió de nens d'Altafulla conservada per Salvador Gatell Gavalrà.

Paraules claus: Recordatoris, primera comunió, Altafulla, Salvador Gatell.

Abstract: Reproduction of a small sample of First Communion cards of Altafulla children, collected by Salvador Gatell Gavalrà

Keywords: First Communion cards, Altafulla, Salvador Gatell

Analitzem aquí un petit repertori de representacions plàstiques, d'estampes de recordatori de comunió amb iconografia cristiana d'una mateixa època, dins del context que ens ocupa i amb un coneixement d'aquest fet religiós, és senzill entendre veient aquestes il·lustracions, el relat i el missatge de les escenes dibuixades, sovint acompanyades de textos religiosos i amb tot un escenari que ens explica clarament per mitjà de dibuixos figuratius i realistes, tota la importància i transcendència del moment.

Amb una petita anàlisi plàstica, veiem com la il·lustració i el text s'acompanyen i es corresponen l'una a l'altre, amb un dibuix i unes tècniques senzilles i entenedores. L'estètica i el concepte d'aquestes estampes parteixen del simbolisme cristià a l'obra de Leonardo Da Vinci amb l'escena de la celebració de l'eucaristia representada en el quadre L'últim sopar que va acabar de pintar l'any 1498, moment rememorat en diverses formes i escenaris dels recordatoris de la primera comunió.

Els dibuixos mostren l'escena dins d'un ambient d'extrema serietat, beatitud i espiritualitat, amb colorits de tons suaus i esfumats, escenes centrades dins de formes geomètriques com rectangles, cercles i ovals. Sempre acompanyats d'una ornamentació en algun cas d'estil modernista, amb perfil i detalls de color d'or.

Els personatges apareixen amb els rostres il·luminats pel moment celestial,

aquest concepte es repeteix en diferents escenaris, veiem a Jesús donant la comunió als infants, pregant o trucant a la porta de les cases amb el calze a la mà com a símbol del moment esperat o a sacerdots i sants acompanyats d'àngels representant el mateix moment.

Hi ha una estampeta on apareix una Puríssima envoltada d'angelets i algun querubí, tot del més pur estil de les populars Immaculades que el pintor Bartolomé Esteban Murillo va començar a pintar a partir de l'any 1650. També hi trobem escenes d'atmosfera misteriosa i amb un toc fantasmagòric, un anacronisme tractant-se d'estampes per a infants.

I, per acabar un petit llistat de l'"atretzzo" dibuixat en aquestes estampetes: Jesús, Mare de Deu, àngels, querubins, infants, sacerdots, temples clàssics, espais rurals, paisatges renaixentistes, coloms de la pau, núvols, orles florals, cal·ligrafies, formes geomètriques, perfils daurats, raïm de vinya, espigues, hòstia, calze, teles i vestits de comunió, tot realitzat amb uns dibuixos plens de detalls i classicisme que s'inspiren en les pintures al fresc de Fra Angélico, la pintura del renaixement italià, les Immaculades de Murillo i alguns detalls d'estil "Art Nouveau" conegut a Catalunya com a "Modernisme".

D'aquestes trenta-i-tres unitats, la més antiga, és del 1919 i la més recent del 1939. Dotze, corresponen a l'any 1931 i deu a l'any 1929; són les dades més significatives. Del 1927 n'hi ha dues unitats i de la resta d'anys, només n'hi ha una.

Quant a la forma del paper, pràcticament són totes de la mateixa mida, podem dir que la totalitat menys dues tenen un format rectangular i vertical, la més petita fa 45 x 80 mm i la més gran no gaire més. Una tercera part tenen el cantó llis i la resta el tenen troquelat. Aproximadament la meitat són en color i l'altra meitat en blanc i negre. Tres d'elles, formen un díptic, són estampes plegades.

Pel que fa a les imatges que s'hi reproduïxen, totes menys vuit, porten un text.

Aquest text està majoritàriament en castellà, només n'hi ha dues en català i en algun cas està en llatí.

Tretze són de nens, setze són nenes, i n'hi ha que són de germans que la fan alhora. Alguns nens tenien diferents versions d'estampes. Vuit, tenen el nom i les dades del combregant en castellà i la resta, vint-i-sis, en català.

Els cognoms són els següents:

Busquets Plana

Plana Pascual

Cid Roig

Pons Centelles

Cusiné Llima

Porta Magrinyà

Ferré Argilaguet

Punsoda Marquès
Gatell Ramon
Quixalós Sunyer
Inglès Pijoan
Ramon Bover
Llorach Ramon
Ramon Muster
Llorens Fernández
Ramon Planas
Marquès Inglès
Recasens Sunyer
Marquès Solà
Rovira Llenas
Martí Marquès
Sunyer Marquès
Pijoan Guillén
Vilaró Ramon

Fig.1

Fig.2

Fig.3

Fig.4

Fig.5

Fig.6

Fig.7

Fig.8

Fig.12

Fig.13

Fig.14

Fig.15

Fig.16

Fig.17

Fig.18

Fig.19

Fig. 20

Fig. 21

Fig. 22

Fig. 23

Fig. 24

Fig. 25

A ti, oh, amado mío!
 todos los angéles
 y todos los santos
 te adoran

Fig. 26

¡Oh, amado mío!
 la gran
 de los santos
 te adoran

Fig. 27

¡Oh, amado mío!
 la gran
 de los santos
 te adoran

Fig. 28

Fig. 29

Fig. 30